

Karen Blixens liv og fortællinger taler stadig til OS

baggrund

AF LOUISE HØJMARK

9. september 2016 00:00

Foto: Illustration af Rasmus Juul

Flere nye bøger om Karen Blixen er på vej, og fascinationen synes usvækket over 50 år efter hendes død. ”Den seje kvinde, der stadig holder ved trods tab, fascinerer os. For tab er noget, vi alle udsættes for,” siger ekspert som forklaring på Blixen-fascinationen

Det er ikke kun Karen Blixens syv fortællinger, der er fantastiske.

Det samme gør sig gældende for forfatterindens liv. Her findes der nemlig en fortælling om at rejse til Afrika med én mand på baggrund af en forelskelse i en anden. Om at realisere det ønske om frihed, som ikke blev opfyldt i barndomshjemmet på Rungstedlund. Om at drive en farm. Og kollapse. Gå bankerot. Miste sit livs kærlighed i en flyulykke. Om at stå på bunden og ikke kunne gøre andet end at genoptage det forfatterskab, der aldrig for alvor blev realiseret i ungdommen. Og så gøre det med bragende succes.

”Det er en magisk fortælling om den grimme ælling, som bliver til en smuk svane og rejser sig som en Fugl Fønix fra asken,” siger Svend Skriver, der er lektor og ph.d. ved Københavns Universitet og forsker i Karen Blixens forfatterskab.

Og både fortællingen om Blixens liv og hendes egne værker fascinerer os tilsyneladende stadig. Siden Karen Blixens død i 1962 er hendes bøger – og litteratur om Blixen selv – løbende kommet ud. Alene i 2016 er der tre bogudgivelser, som omfatter en ny udgave af Frans Lasson og Lisbeth Hertels ”Karens Blixens blomster”, Tom Buk-Swientys biografi ”Tommy og Tanne” om Karen Blixen og hendes bror Thomas Dinesen samt en tekstkritisk og kommenteret udgave af Blixens egen ”Sidste Fortællinger”. Dertil opfører Teatret Møllen ved Haderslev forestillingen ”Min afrikanske farm”, som bygger på Karen Blixens roman ”Den afrikanske farm”.

”Når man træder ind i hendes litterære verden, så træder man ind i et univers, hvor hun sætter eksistensen på spil. Der er en nuancerigdom i hendes skildring af mennesker og sig selv, som er dybt fascinerende og elementært spændende. Hun fortæller en god historie, og det gør hun helt suverænt, hvad enten det er i hendes egne bøger, i gamle interviews med pressen eller i hendes dagbog fra 1910. Det er det, der er det magiske ved hende, og det hun selv iscenesatte ved at sige, at hun var en ’storyteller’,” mener Svend Skriver.

At både Karen Blixens liv og bøger mere end 50 år efter forfatterindens død stadig kan være magiske, skyldes givetvis den såkaldte Matthæus-effekt, forklarer Skriver – at Blixen med tiden er blevet et så stort navn, at mere

gives, til den, der allerede har. Men, tilføjer Svend Skriver, interessen er der altså kun, fordi Blixen er det, han kalder ekstraordinær.

”Det handler basalt set om styrken og kvaliteten i hendes forfatterskab og kunstneriske virke. Det bliver simpelthen ved med at tale ind i vores tidsalder, for man kan hele tiden drage nye facetter frem, som gør, at vi ser Karen Blixen på nye måder,” forklarer han.

De nye facetter er eksempelvis bøger om Blixens blomster, hendes livshistorie eller analyse af forfatterskabet.

”Bogen om hendes blomsterkunst belyser jo det, at hun havde blik for æstetik og en evne til at forstå former og farver. Slår du op på den første side i ’Den afrikanske farm’ er det netop forbløffende, hvor smukt hun skildrer Afrika, det dengang tabte land,” siger Skriver.

Journalist og forfatter Marianne Juhl, der har skrevet flere bøger om Karen Blixen og senest været redaktør på brevsamlingen ”Karen Blixen i Afrika” fra 2013, peger også på Blixens evne til at filosofere over mennesket og tilværelsen som en væsentlig faktor for nutidens interesse. Dertil kommer, at Blixens fortællinger rummer så mange facetter, at ikke to litteraturforskere kan være enige, mener Juhl. Sidst, men ikke mindst, er de mange tab i Blixens liv – ægteskabet, hendes livs kærlighed, farmen og helbredet for eksempel – en del af betagelsen.

”Den seje kvinde, der stadig holder ved trods tab, fascinerer os. For tab er noget, vi alle udsættes for. Måske ikke i den størrelsesorden, som Blixen gør det, men dét at hun kan overleve sine tab, gør hende til et forbillede,” siger Marianne Juhl.

”Derudover søger Blixen et svar på, hvad der er kvinders identitet. Hvem er vi, og hvad kan vi? For selvom vi måske synes, vi i dag har fundet svaret, er kvindens skikkelse i min optik stadig bundet til det at skulle være mor. Men vi vil jo også noget andet. Kvindens søgen efter identitet er altså ikke slut endnu, og den søgen kan man læse om hos Karen Blixen.”

For at forstå, hvorfor vi interesserer os for ikke bare Karen Blixens værker, men også forfatterinden selv, skal vi vende blikket mod den hermeneutiske cirkel, mener filosof Anders Fogh Jensen. Det er den fortolkningsmæssig grundregel om, at man skal forstå dele i forhold til helhed og omvendt. Jo mere kontekst man har om den tid, et værk er skrevet i, jo bedre kan man forstå værket. I romantikken, den herskende litteratur-, kunst- og filosofistrømning i første del af 1800-tallet, blev dette udvidet til også at omfatte sjælelivet til forfatteren bag værket. Altså et princip om at man kan leve sig endnu bedre ind i forfatterskabet, hvis man ved mere om forfatteren selv. Og den opfattelse holder fortsat ved, siger Anders Fogh Jensen.

”Vi lever stadig i en romantisk – og psykologisk – tid i den forstand, at vi særligt opskriver vores sjæle- eller følelsesliv. Det at kunne tale om det indre opprioriteres altså som noget væsentligt. På den måde kan det legitimeres, at vi gerne vil vide alt muligt om de forfattere, vi læser,” siger han.

Og det gælder også de forfattere, der som Karen Blixen er gået bort for mange år siden.

”Hvis man netop ser bort fra Se og Hør-nysgerrigheden, så kan det faktisk synes endnu mere vigtigt i forhold til at kunne skabe en bedre forståelse af en afdød forfatters værk. For man er jo ikke længere en del af dennes samtid, og det er langt nemmere at forstå en, der bor i København eller Stockholm anno 2016. På den måde synes man at kunne legitimere i endnu højere grad, at det biografiske skal i forgrunden, når forfatteren er væk.”J

kommentarer

Du skal have en Facebook-profil for at kunne kommentere denne artikel. Husk at brud på debatreglerne kan medføre, at dine kommentarer bliver fjernet, og din profil udelukkes fra debatten. [Læs mere om retningslinjerne for vores debat her.](#)

0 kommentarer

Sortér efter **Ældste**

Tilføj en kommentar ...

[Plugin til Facebook-kommentarer](#)

Telefon: 33 48 05 00 | Abonnement: 33 48 05 05 |
Annoncer: 33 48 05 00 | Læs mere om [ophavsret](#) og
[persondatapolitik](#) | © 2016 Kristeligt Dagblad,
Vimmelskftet 47, 1161 København K